

2025-05-27

Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
AE:PL-96143-34286-HACHF-15

PETYCJA w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do przywrócenia art. 152 Kodeksu karnego wykonawczego

Na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2014 r. poz. 1195), działając w interesie publicznym, niniejszym składam petycję do Prezydenta RP o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w celu przywrócenia art. 152 Kodeksu karnego wykonawczego, uchylonego ustawą z dnia 7 lipca 2022 r.

Uzasadnienie

Art. 152 Kodeksu karnego wykonawczego był ważnym elementem systemu prawa wykonawczego. Umożliwiał on sądowi warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności w przypadku, gdy uprzednio jej wykonanie zostało odroczone. Był to mechanizm o istotnym znaczeniu zarówno z punktu widzenia celów kary, jak i zasad humanitaryzmu oraz proporcjonalności.

1. Funkcja i sens normatywny art. 152 KKW

Przepis ten wprowadzał model dwuetapowego wykonywania kary:

Odroczenie wykonania kary – sąd mógł, z ważnych powodów (np. choroba, sytuacja życiowa skazanego, dobro rodziny, konieczność opieki nad bliskimi) odroczyć wykonanie kary. Oznaczało to, że skazany nie trafiał od razu do zakładu karnego.

Warunkowe zawieszenie – jeżeli skazany przez okres odroczenia przestrzegał porządku prawnego i wykazał się pozytywną postawą, sąd mógł nie tylko odraczać karę, ale zawiesić jej wykonanie. Ten element był kluczowy – promował odpowiedzialność, aktywizował proces samoresocjalizacji i pozwalał uniknąć demoralizującego wpływu izolacji więziennej.

2. Skutki uchylenia art. 152 KKW

Uchylenie tego przepisu skutkuje likwidacją elastycznego i skutecznego instrumentu

polityki karnej, przez co:

osoby, które nie trafiły do zakładu karnego, a funkcjonują przez wiele miesięcy lub lat w społeczeństwie bez żadnych incydentów, są zobowiązane do odbycia pełnej kary, mimo spełnienia przesłanek warunkowego zawieszenia;

brak możliwości sądowej oceny postawy skazanego po odroczeniu eliminuje indywidualizację wykonania kary, co narusza zasadę proporcjonalności oraz ogranicza prawo do sprawiedliwej i humanitarnej reakcji państwa;

zwiększa się liczba osadzonych w zakładach karnych, co generuje koszty, przepełnienie i ryzyko pogorszenia warunków osadzenia, naruszając standardy konstytucyjne i międzynarodowe.

3. Zgodność z wartościami konstytucyjnymi i międzynarodowymi

Brak art. 152 KKW godzi w:

Art. 2 Konstytucji RP – zasadę państwa prawnego oraz zasadę sprawiedliwości społecznej;

Art. 40 Konstytucji RP – zakaz okrutnego, nieludzkiego i poniżającego traktowania;

Art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka – obowiązek humanitarnego traktowania;

Art. 10 i 11 KKW – zasadę indywidualizacji wykonania kary i celów resocjalizacji;

Rekomendacje Rady Europy dotyczące stosowania sankcji nieizolacyjnych, które mają na celu zmniejszenie liczby osób osadzonych oraz promowanie readaptacji społecznej skazanych.

4. Potrzeba reakcji Prezydenta RP

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydent posiada inicjatywę ustawodawczą, którą może wykorzystać w celu przywrócenia mechanizmu, który:

stanowił spójny element polityki karnej opartej na humanitaryzmie i efektywności,

pozwalał uniknąć konieczności izolowania skazanych, którzy już udowodnili poprawę,

wspierał działania resocjalizacyjne oraz zmniejszał koszty funkcjonowania zakładów

karnych.

W obecnym stanie prawnym brak tego mechanizmu nie tylko osłabia możliwości sądu w zakresie proporcjonalnego wykonywania kary, ale także godzi w zasady prawa karnego wykonawczego jako prawa humanitarnego.

Wnoszę zatem niniejszą petycją:

o podjęcie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej inicjatywy ustawodawczej, zmierzającej do przywrócenia art. 152 Kodeksu karnego wykonawczego, w brzmieniu umożliwiającym sądowi warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało uprzednio odroczone.

Z poważaniem,